

राजन्यात्रिवध्यश्चवसिष्ठवैश्यशुनकानां कण्वकश्यपसंकृतीनां नराशंसो द्वितीयः प्रयाजस्तनूनपादन्येषामिति ^{१)} . एवं मानवसूत्रेऽपि . वसिष्ठादिकं गोत्रं येषां ते वसिष्ठादय इति केचिदाहुः . अन्ये तु वसिष्ठादिप्रवरवन्तो वसिष्ठा इति . ये तु कश्यपसगोत्राः ^{२)} कश्यपप्रवरवन्तश्च तेषां निःसंदिग्धं नराशंस एव भवति ।

एतत् जुह्वाभिधारणं ध्रुवाया हविष उपभृतश्च ॥ ११ ॥ पञ्चप्रयाजहोमान-
त्तरं यजतिस्थानादित्य वेदेः पश्चादागत्योपविश्य जुह्वस्येनैव प्रयाजशेषेण ^{३)} ध्रुवा-
याः ध्रौवस्याज्यस्य हविषः आज्यस्थाल्याज्यस्य पुरोडाशयोश्च उपभृतः उपभृ-
त्स्थस्याज्यस्य अध्वर्युरभिधारणं करोति उपयोगक्रमेण . अयं च हविःसंस्कारो
न प्रयाजशेषप्रतिपत्तिः हवींषीति (१.५.३.२५.) द्वितीयया श्रुतेर्हविषः संस्का-
र्यत्वावगमात् . अतः संनिहितानि सर्वाणि हवींषि शेषेणाभिधारणीयानि शे-
षविनाशे च द्रव्यमात्रमुत्पाद्य तेनाभिधारणीयानि . प्रयाजशेषप्रतिपत्तिरेवेयमिति
कर्काचार्याः मीमांसकाश्च ^{४)} ।

आज्यभागाभ्यां चरत्याग्नेयेन सौम्येन ॥ १० ॥ आज्यभागावनुतिष्ठति एक-
माग्नेयमपरं सौम्यम् . आग्नेयं द्रव्यं यस्मिन्नाज्यभागे स आग्नेयः ।

चतुरवत्तं सवषट्कारासु ॥ ११ ॥ सवषट्कारासु आहुतिषु चतुरवत्तं हो-
तव्यम् ^{५)} ।

अनिधायावदायावदाय ध्रुवामभिधारयत्याप्यायतां ध्रुवा हविषा घृतेन यज्ञ-य-
ज्ञं प्रति देवयज्ञः सूर्याया ऊधोऽअदित्या उपस्थऽउरुधारा यज्ञेऽअस्मिन्निति ^{६)}
॥ १२ ॥ सुचावनिधाय हस्तधृतयोरेव तयोर्जुह्वां ध्रुवात आज्यमवदायावदाय
आप्यायतामिति स्थालीतो ध्रुवामभिधारयति यदवत्तं तत्पूरयति । आज्यभागा-
वित्यन्वर्थसंज्ञयैवाज्यद्रव्यकत्वमवगतम् . तच्चाज्यं ध्रुवाया एवावदेयम् . तेन प्र-
त्यवदानमिह ध्रुवाया आप्यायनं विधीयते । अवदायावदायेति वीप्सा प्रतिसुच-

१) See ११.६.८-९. and Cāṅkhāy. १.७.३: नराशंसोऽअग्रऽआज्यस्य वेविति द्वितीयो
वसिष्ठशुनकानामत्रिवध्यश्चानां कण्वसंकृतीनां राजन्यानां प्रजाकामानां च . २) ? काश्य-
पस्यगोत्रं २. ३) जुह्वा करणभूतया स्वाज्येन Mahād. ४) °सकश्च २ ५) पञ्चाव-
त्तिनामपि च चतुरवत्तमिति वचनसामर्थ्यात् Mahād. ६) See Kāṇva-Vāj. S. pag. ५८.